

Kullakarva kukeseened

REPRO

Soojus ja niiskus on pannud metsas seened kasvama. Esimeste seas on loomulikult kukeseened.

Kukeseened ilmuvad metsa juba juunis, tugevate öökülmade puudumisel võib neid korjata suisa novembrini. Nagu mitmed muudki seened, kasvavad ka kikkaseened tihti hulgakesi koos. Järelikult, märgates ühte kollakübarat, tasub lähikonda teraselt silmitseda – neid leidub seal veel.

Kukeseente värvus torkab suvises rohetavas metsaaluses hästi silma ja seetõttu on neid lihtne juba kaugelt märgata. Eriti kehtib see suuremate seente puhul. Kukeseente iseloomulik rebukollane värvus ja tüüpiline väljumine teevad temast korjajatele kindlalt äratuntava seene.

Ning põhjus, miks kukeseen meeldib nii korjajatele kui ka kokkuostjatele, peitub tema ussitamatuses. Ussitanud kukeseeni kohtab väga harva ja ka siis on kahjustatud peamiselt seenjalga, aga mitte kübar.

Seeneusside rünnaku eest kaitseb kukeseeni biokeemiline tõke, mis väljendub toore seene erilises maitses ja lõhnas. Ka näkjatele pole kukeseen eriti isuäratav. Viimane väide ei tähenda siiski seda, et kukepüksi kübara alaküljele nälkjad varju ei poeks. Ja lõpuks, eripära on seegi, et värsked seened säilitavad oma kaubandusliku väärtuse ka nõrga muljumise korral ega kaota seda kiiresti müügilettidel.

Saak sõltub ilmast

Kukeseente korjamine pole siiski probleemitu. Suur kasvupidur on neile kuiv kuumus. Kõik seenestajad on kohanud kukeseeni, mille kübar päikeselõõsas kas äärtest või lausa tervikuna ära kuivanud. Vihma mõjul kuivanud seened küll niiskuvad, kuid õiget saaki nendest ikkagi ei saa.

Kukeseene lehterjas ebaühtlase servadega kübar kogub enda külge

oht ralt metsakõõdu, mille eemaldamisega tuleb pärast korjet tublisti vaeva näha. Heaks abimeheks on siis pintsel.

Sügise poole on kukeseeni metsas juba raskem märgata, sest mahalangenud kollased kaselehed suudavad ka terava silmanägemisega seenelise sageli ära petta. Ehkki noorte ja väikeste kukeseente kübarad on sageli sambla- või samblikukatte all peidus, pole need kaitstud inimliku apluse eest.

Sageli võib isegi müügilettidel näha imeväikesi seeni, mille kübar vaevalt mõnemillimeetrise läbimõõduga. Neid ei tasu küll korjata, las nad sirguvad laiuti ja koguvad kaalu juurde, sest soodsates tingimustes võib kukeseen kasvada ligikaudu kuu aega.

Veelgi enam, pisiseente korjajad tuhnivad kukeseente kasvukohtades ka metsaaluse üles ja rikuvad pikaks ajaks uute seente kasvuvõimaluse.

Mida kasulikku kukeseentest saab?

Inimesed korjavad kukeseeni ikkagi söömiseks ja seetõttu heidame pilgu

nende toitainete varasalvele. Kõige rohkem on kikkaseentes loomulikult vett – tavatingimustes ligikaudu 91–93%. Ja see on mõistetav, sest niiskusest sõltub seente kasvukiirus, vee hulgast aga seente kaal. Sama kogus vihmast läbi vettinud kukeseeni on hulga raskem kui need, mis korjatud mitu päeva kestnud kuumalaine järel.

Kuna praadimisel on kukeseentest vett tülikas eemaldada, siis ei soovitata neid puhastamise eesmärgil vees leotada.

Valke on värsketes kukeseentes ligikaudu 2–3%, kusjuures need valgud seeduvad 70–80% ulatuses. Süsivesikute arvele langeb ligikaudu paar protsenti kaalust ja seeduvaid süsivesikuid esindavad peamiselt glükogeen ja trehaloos.

Rasvu on kukeseentes lausa kasi-nalt – vaid poole protsendi ulatuses, kuid võrreldes paljude teiste seeneriigi asukatega on see kõrge näit. Ei tasu unustada sedagi, et seeneroa valmistamisel lisab inimene kukeseentele tavaliselt toiduõli ja võid. Mineraal-soo-

